

Література

1. Патрєва Л.С. Вплив пробіотика «Байкал ЕМ1» на морфологічний склад тушок качок. *Годівля тварин та технологія кормів*. 2010. С.143–145.
2. Naughton I. L., Reece F. N. Response of broiler chickens to dietary energy and lysine levels in a warm environment. *Poultry Science*. 1984. Vol. 63. № 6. P. 1170–1174.

УДК 636.2. 034.082

СТОРОЖУК Ростислав, здобувач III СТН курсу спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Науковий керівник – **ПОНЬКО Людмила**, канд. с.-г. наук, асистент

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський, Україна

МІНЛИВІСТЬ ПРОМІРІВ ВИМ'Я У КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Доїння є одним із найбільш трудомістких процесів серед усіх робіт у тваринництві. Серед загальних витрат при виробництві молока, витрата праці на доїння тварин складає – 40-50%. У складних процесах секреції та виведення молока бере участь весь організм корови, але безпосереднім органом, де утворюється, накопичується і виділяється молоко, є молочна залоза, робота якої залежить від багатьох чинників, серед яких є морфологічні властивості вим'я [1, 2, 3]. Саме тому, вивчення морфофункціональних властивостей молочної залози корів актуальне і потребує постійної уваги.

Морфологічні особливості вим'я у значній мірі зумовлюють придатність корів до машинного доїння. Тому, вивчення цього питання стало метою наших досліджень.

Дослідження проведені за матеріалами первинного племінного обліку в стаді СВК «Летава» Кам'янець-Подільського району Хмельницької області.

Проміри вим'я (обхват, довжину, ширину, глибину, довжину і відстань між дійками та їх діаметр) визначали згідно інструкції. Усі вимірювання проводили один раз на добу зранку при максимальному наповненні вим'я. Результати досліджень опрацьовані методом варіаційної статистики за допомогою програмного забезпечення MS Excel з використанням вбудованих статистичних функцій.

Величина, форма вим'я і дійок відіграють значну роль при машинному доїнні корів. Величину вим'я, як одну з найважливіших ознак молочності корови, характеризують обхват і глибина. У високопродуктивних корів зазвичай і велике вим'я.

Аналіз даних промірів вим'я у розрізі лактацій показав, що морфологічно з віком вим'я змінюється з чітко вираженою закономірністю. У корів піддослідного стада збільшення промірів вим'я спостерігалось до III-IV лактації, потім стабілізувалось, а після VI-VII довжина, ширина і обхват дещо зменшувалися. Глибина вим'я з віком збільшувалася, а це

призводить до зменшення відстані від дна до землі, що є небажаним і зумовленим послабленням м'язів і зв'язок (особливо медіальної).

Серед промірів вим'я, що вивчалися, більш інтенсивно зростала глибина (11–21%). Обхват, довжина і ширина збільшувалися майже однаково відповідно на 7,5–11,7; 8,9–11,5 і 6,5–10,8%.

Дійки вим'я також ростуть як у довжину, так і в діаметрі.

Найбільший приріст довжини 0,7–1,0 см відбувається до другої лактації. В подальшому у повновікових корів він збільшується всього на 0,4–0,5 см при невірогідній різниці середніх показників. Діаметр дійок в цей період також збільшується на 0,3–0,6 см і в повновікових корів він більший ніж у первісток в середньому на 0,6–0,7 см.

Циліндрична форма дійок, як найбільш бажана для машинного доїння, спостерігалася у 36,4% корів, конічна – у 43,8, пляшкоподібна – у 6,1, грушоподібна – у 4,4%. Таким чином, можна стверджувати, що 80,2% піддослідних корів стада за цією ознакою задовольняють вимоги машинного способу доїння.

Відстань між передніми, задніми і боковими дійками з віком збільшується всього на 1,3; 0,8 і 2,2 см, відповідно.

За співвідношенням довжини і ширини вим'я нами було встановлено, що серед піддослідних корів з ванно- і чашоподібною формами було 56,8%, округлою – 36,9% і козиною – 6,3%.

Крім цього, слід відмітити, що впродовж перших трьох лактацій візуально спостерігається перехід чашо- і ванноподібною форм вим'я від одної у другу, тоді як округла форма вим'я залишалася у корів чітко вираженою і не змінювалася.

Отже, морфологічно вим'я змінюється з віком з чітко вираженою закономірністю, а саме: збільшення промірів спостерігається до 4-ї лактації, потім показники стабілізуються, а після 6–7-ї довжина, ширина та обхват вим'я зменшуються; глибина вим'я, довжина і діаметр дійок та відстань між ними з віком зростають.

Протягом перших трьох лактацій візуально спостерігається перехід чашо- і ванноподібною форм вим'я одна у другу, а округла не змінюється.

Література

1. Кузів М. І. Морфологічні та функціональні властивості вимені корів української чорно-рябої молочної породи в умовах західного регіону України. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Тваринництво*. 2016. Вип. 5. С. 63–66. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_tvar_2016_5_14 (дата звернення: 15.11.2023).
2. Морфологічні та функціональні властивості вимені корів української чорно-рябої молочної породи в умовах західного регіону України. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Тваринництво*. Випуск 5 (29). 2016. С.63–66.
3. Рубан Ю. Д., Рубан С. Ю. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини : підручник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації за напрямком «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Харків : Еспада, 2012. 800 с.